

Warszawa, dnia 12.11.2009 r.

Rzeczpospolita Polska
Minister Sprawiedliwości

DO-I-0120-65/08
BM-I-0700-529/09/3

CABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 13.11.09
nr 5827 podpis *Borusiewicz*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na złożone na 41. posiedzeniu Senatu w dniu 7 października 2009 r. oświadczenie Pani Senator Małgorzaty Adamczak w sprawie planowanej reorganizacji struktury sądów powszechnych oraz powszechnych jednostek prokuratury, przesłane przy piśmie z dnia 14 października 2009 r. nr BPS/DSK-043-1984/09- uprzejmie przedstawiam, co następuje:

W Ministerstwie Sprawiedliwości podjęte zostały prace mające na celu stworzenie takiego modelu organizacji wymiaru sprawiedliwości, który zapewniłby obywatelom konstytucyjne prawo do sądu rozumiane jako rozpatrzenie ich spraw bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy sąd oraz uefektywniłby pracę prokuratury, a jednocześnie pozwoliłby na racjonalne wykorzystanie kadry orzeczniczej, prokuratorskiej i administracyjnej.

Obecna struktura organizacyjna sądownictwa powszechnego i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wskazuje na nadmierne rozdrobnienie jednostek wymiaru sprawiedliwości, w tym szczególnie struktur szczebla rejonowego.

W sądownictwie powszechnym występują znaczne różnice w zakresie wielkości poszczególnych apelacji, okręgów i sądów, przy czym nie dotyczą one tylko obszarów ich właściwości miejscowej, ale przede wszystkim liczby wpływających spraw, a tym samym wielkości struktur organizacyjnych, obciążenia sędziów i etatyżacji.

W małych sądach, przy niewielkim wpływie spraw racjonalne wykorzystanie kadry jest niezwykle utrudnione i kosztowne, z uwagi na określoną ustawowo organizację sądów. Wymaga ona bowiem obligatoryjnego tworzenia w każdej jednostce wydziałów do określonych rodzajów spraw, co powoduje, że w wielu sądach niemal każdy sędzia zajmuje stanowisko funkcyjne, które generuje nieuzasadnione koszty z tytułu dodatków. Z drugiej strony obciążenie pracą sędziów, którzy nie pełnią żadnej funkcji jest zdecydowanie mniejsze w stosunku do średniej w kraju, gdyż mały wpływ spraw uniemożliwia zapewnienie odpowiedniej do etatu ich liczby.

Uwzględniając przedstawione powyżej okoliczności uznano za konieczne poszukiwanie rozwiązań, które umożliwią zmianę dotychczasowego stanu. Przytoczone przez Panią Senator opinie władz samorządowych regionu kalisko-leszczyńskiego oraz sędziów orzekających w wydziałach rodzinnych dotyczące zmian w wewnętrznej strukturze organizacyjnej sądów będą zapewne ważnym głosem w trakcie przyszłych prac nad reformą ustroju sądów powszechnych. Jednakże pragnę wyrazić przekonanie, że ewentualna reorganizacja nie wpłynie negatywnie na poziom orzecznictwa, gdyż o właściwym rozpoznaniu i rozstrzygnięciu w sprawie nie decyduje taki czy inny podział wewnętrzny sądu.

Funkcjonowanie dużej liczby prokuratur o niewielkiej obsadzie prowadzi do niewłaściwego gospodarowania środkami finansowymi i zasobami kadrowymi resortu sprawiedliwości. Efektem tego stanu jest przede wszystkim nadmierna, w stosunku do potrzeb kadrowych, liczba stanowisk funkcyjnych w odniesieniu do ilości pracowników merytorycznych.

Celem przeprowadzenia oceny istniejącego stanu struktury sądownictwa powszechnego i prokuratury oraz wypracowania modelowych propozycji niezbędnych zmian organizacyjnych, zarządzeniem z dnia 1 lipca 2009 r. został powołany *Zespół do spraw racjonalizacji struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury*. Przedmiotem jego działania jest opracowanie koncepcji zmian służących racjonalizacji struktury sądownictwa powszechnego i powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Aktualnie prace *Zespołu* znajdują się na etapie związanym z przygotowaniem koncepcji planowanej reorganizacji w sądownictwie powszechnym i nie przybrały one charakteru legislacyjnego. Jednym z branych pod uwagę wariantów jest przekształcenie niektórych z małych sądów rejonowych w wydziały zamiejscowe do rozpoznawania podstawowych kategorii spraw.

W celu przeprowadzenia szczegółowej i obiektywnej analizy w zakresie dotyczącym warunków lokalowych sądów, Przewodniczący ww. *Zespołu* powołał *Grupę roboczą ds. inwentaryzacji obiektów sądów rejonowych*, celem prac której jest dokonanie oceny wybranych sądów rejonowych przewidzianych ewentualnie do objęcia projektem racjonalizacji.

Przedmiotem szczególnie wnikliwej analizy są jednostki sądowe szczebla rejonowego, w których kadre orzecniczą stanowi kilku sędziów. Przed podjęciem decyzji o konieczności przeprowadzenia konkretnych zmian w strukturze sądów rejonowych ocenie poddawane są następujące uwarunkowania: obszar właściwości sądu, liczba wpływających spraw, limity etatów we wszystkich grupach zatrudnienia, stan obciążenia pracą sędziów (w zakresie właściwego rozmieszczenia kadry), warunki komunikacyjne (pod kątem możliwości dojazdu stron do sądu), warunki lokalowe sądu (powierzchnia, liczba sal rozpraw), miejsce zamieszkania pracowników sądu we wszystkich grupach zatrudnienia (w zakresie ewentualnych utrudnień związanych z dojazdem do pracy), odległości między poszczególnymi sądami, w tym miejscowościami znajdującymi się w obszarach ich właściwości (m.in. pod kątem ewentualnych utrudnień związanych z dojazdem do sądu w sprawach odwoławczych).

Stan przedstawionych powyżej działań nie pozwala obecnie na zajęcie stanowiska w sprawie przyszłości konkretnych jednostek sądowych, a więc także Sądu Rejonowego w Rawiczu, który jest przedmiotem zainteresowania Pani Senator.

Ponadto przyjęto, iż reorganizacja powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury winna zostać podjęta po wypracowaniu zmian w organizacji sądów, bowiem ocena celowości funkcjonowania niektórych prokuratur jest wtórna wobec prac nad zracjonalizowaniem struktury sądów powszechnych.

Należy jedynie nadmienić, że Prokuratura Krajowa w ramach prac studialnych opracowała wieloaspektową ankietę, która będzie w przyszłości podstawą oceny potrzeby funkcjonowania jednostek o obsadzie od 2 do 5 etatów prokuratorskich. Ankieta uwzględnia takie okoliczności jak: obsadę etatową, strukturę organizacyjną, średnie obciążenie roczne sprawami różnego typu, stan techniczny wyposażenia jednostki, funkcjonowanie w danej miejscowości sądu rejonowego i komendy policji, kwestie informatyzacji jednostki z funduszy unijnych itd.

Odnosząc się do kwestii podnoszonych w oświadczeniu przez Panią Senator wypada wskazać, że racjonalizacja struktury organizacyjnej sądów powszechnych i prokuratury nie ma na celu osłabienia pozycji lokalnych samorządów ani ograniczenia dostępu obywatelom do jednostek wymiaru

sprawiedliwości. Należy również nadmienić, że aspekt ekonomiczny jest tylko jednym z wielu czynników rozważanych w trakcie prac nad przedmiotową reorganizacją.

Reasumując uprzejmie informuję Panią Senator, że podjęcie ostatecznej decyzji w sprawie konkretnych jednostek organizacyjnych wymaga kompleksowej, wielokierunkowej analizy zarówno okoliczności o charakterze społecznym jak i tych związanych z zapewnieniem sprawnego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, a likwidacja wydziałów rodzinnych - także zmiany przepisów regulujących ustrój sądów powszechnych.

2
procedur

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jacek Czaja
PÓDSEKRETARZ STANU